

Artistul Alexandru Rădvan tratează femeia ca pe un „animal frumos“

Pentru plastician, violența în artă e salvată doar de autenticitate

In urmă cu o lună la Muzeul Literaturii Române se vernisa expoziția intitulată sugestiv „Intimitate“. Printre lucrările expuse, două mi s-au părut parcă puțin distonante în ansamblul celorlalte creații plastice. Distincția era configurată de maniera specială de a trata subiectul intimității. Artistul respectiv imagina o poveste de dragoste incryptată într-o cheie a bizarului. Aici jocul seducției avea ca leit-motiv „degetul“, element ce unea la modul concret cuplul în ambele ipostaze plastice de la M.L.R. Plasticianul în cauză, respectiv Alexandru Rădvan, mi s-a părut demn de luat în seamă abia când l-am văzut învitat la Studioul artelor la TVR. Și asta nu pentru că simpla apariție pe sticlă ar fi fost o confirmare a valorii. Ci pentru că Luiza Barcan, critic de artă, cea care l-a prezentat, i-a trădat una din sursele de inspirație: Pier Paolo Passolini. Era o enigmă pentru mine cum poți transforma infernul passolinian în pictură. Tot din emisiune am mai aflat că Alexandru Rădvan este posesorul unui „master“ în arte. Curiozitatea stârnită de cele câteva informații de mai sus m-au determinat, în cele din urmă, să-l abordez în chiar una din zilele următoare.

Masterul în arte

Am început interviul prin a parcurge împreună cu interlocutorul meu drumul plin de obstacole al oricărui candidat la așa zis-ul „master“ în arte plastice.

„Problemele sunt aceleași cam ca peste tot. Pornind de la dotare, continuând cu administrația, deocamdată nu prea se știe clar cam cu ce se mănâncă „masterul“. Abia după ce am fost admiși, ne-am dat seama că, de fapt, nu sunt cursuri de „master“, ci „studii aprofundate“. N-am prea înțeles de ce. Înainte, Institutul de Arte era de șase ani și atunci masterul era considerat inclus, după care facultatea și-a schimbat, o dată cu numele – a fost Academie, acum este Universitate – și durata cursurilor la cinci ani. Procedura este și ea complicată. Cei cu cinci ani fac un an, ceea ce înseamnă că fac „studii aprofundate“, iar cei cu patru ani, vor face doi ani, ceea ce se va chema că vor face „master“

Artist „macho“-isto sex-ist

Am trecut repede, poate prea repede din sufrageria administrativă la bucătăria de fiecare zi a plasticianului, la creația sa. L-am pomenit de propriile mele impresii asupra dublului „bizar“ din acțiunea expozițională de la MLR Alex, așa cum îi spun prietenii, mi-a mai povestit cu această ocazie, de o altă expoziție a sa. Este vorba despre o acțiune ce a avut loc la Galeriile „Artexpo“, unde plasticianul oferea privirii publicului o serie de *Eroi*. Referitor la creațiile de la MLR, l-am rugat, lucru care probabil nu prea se face, să-și trădeze mesajul celor două picturi de acolo. „Trebuie să recunosc că sunt...sexist, „macho“-isto-sex-ist. Eu abordez, în linii mari, două tipuri de subiecte. Pe de o parte, cum s-a întâmplat în lucrările din seria *Eroi*, am în vedere o lume de bărbați, mediu imaginativ în care mă simt foarte bine. Pe de altă parte, am aceste subiecte intime, eroțice, în care îmi place să tratez femeia,

fără nici o intenție rea, pur și simplu ca pe un animal frumos („animal“, în sensul cel mai bun). Nu știu de ce fac eu aceste femei de-a dreptul monstruoase. În lucrările din *Intimitate* am punctat un anumit aspect al acestor subiecte, pe care o să-l dezvolt în continuare, nefiind încă un subiect epuizat. Plecând de la *Intimitate*, unul dintre aceste aspecte este atingerea. Atingerea fină ilustrează exact ambiguitatea și, nu în ultimul rând, sugerează fiorul pervers de a nu ști niciodată ce va urma“. Generației de artiști tineri, din care face parte, îi atribuie o anume marcă a „perversității molatece“. Și aceasta, deoarece perversitatea comportă, în concepția lui, mai multe nuanțe. Consideră că lucrările lui sunt o modalitate concretă de a reprezenta pe pânză caracterul lui de vorbăreț. „Îmi place foarte mult să povestesc. Nu mă tem de narațiune, și nu înțeleg de ce a fi narativ înseamnă ceva rău. Astfel cred, cu cea mai mare tărie, că va exista întotdeauna o fascinație a omului pentru imagini în care să-și regăsească, de la micile lui nebunii, până la nu știu ce vise“. Referitor la arta contemporană, are o opinie foarte tranșantă. „Este rezervată unui cerc din ce în ce mai restrâns de așa-zis inițiați. Și aici „esența spirituală“ se diluează asemenea împerecherilor făcute la nesfârșit între familiile regale“.

Passolini și Mapplethorpe

„Întâlnirea mea cu Passolini a fost una din cele mai dure pe care o voi ține minte toată viața. Eram în clasa a VIII-a. Mă înscriseseam la Cinematecă dintr-un oarecare snobism. Mărturisesc că numele de Pier Paolo Passolini m-a atras foarte mult

„Lovers“ („Amanți“) - o poveste despre atingere în viziunea lui Alexandru Rădvan

atunci când l-am văzut în program. Primul film, *Povestirile din Canterbury*, a fost un adevărat șoc. Am plecat electrizat acasă. Am văzut, cred, unul din cele mai picturale moduri de a face film. Convingerea asta mi-am confirmat-o destul de des de-a lungul anilor revenind deseori la filmele lui. Un alt lungmetraj care m-a schimbat radical a fost *Salò*. În cadrul peliculei poți „admira“ de toate, de la sca-tofagie, la maximum de potențial în domeniul atrocității. Țin minte ziua în care l-am văzut, și chiar modul în care eram îmbrăcat. M-am ținut tare până la un anumit moment al filmului, când mi s-a făcut rău și am plecat din sală. Am trăit cu povara asta timp de 5 ani, până când filmul a fost reprogramat. Mi-am dat seama că ieșisem exact înainte de generic. Filmul vorbește într-un limbaj în care gradația paroxis-mului, a violenței și meticulozitatea cu care sunt redată evenimentele reflectă o manieră foarte plastică de a face cinema“. Celelalte surse beletristice sunt *Odiseea*, cu al său *Ulise* pe care îl venera când era copil,

epopeea lui Ghilgameș, și, nu în ultimul rând, *Memoriile lui Hadrian*, roman al scriitoarei Marguerite Yourcenar. Un echivalent al lui Passolini în artă este artistul fotograf Robert Mapplethorpe. Fotografia denunțând sau doar reprezentând violența prin intermediul imaginilor pornografice, este un motiv bine întemeiat pentru a stârni valuri în rândurile publicului. Chiar unele din lucrările lui Alex pot provoca unele discuții în zona asta. Pentru el „în artă poți să faci absolut orice. Depinde foarte mult de manieră, de intenția cu care încarci operele respective. Referitor la cruzime, vitelul tăiat în două, „performance“ realizat de către nu știu ce artist e o dovadă de cruzime. E o ființă sacrificată degeaba, absolut pentru spectacol. Cruzimea de la Passolini, care duce ființa umană sub orice demnitate, sau Mapplethorpe, cu cele mai dure fotografii mi se pare mult mai justificată. Se simte că sunt autentici. Era, spre exemplu, un „performance“ al unei artiste românce mai în vârstă care lua un miel, și-l hăcuia într-unul din

filmele sale. Era nejustificat. Occidentul făcea asta fiind supra-saturat. Or la noi, când nu se găseau de nici unele, era cam nemilos să mai faci drăcovenia asta“.

Nuduri pe pânză de 3 / 6 metri

În opinia lui, arta figurativă, al cărei reprezentat este, are la noi în țară, o receptare destul de justă. „De altfel, putem vorbi de o sete de figurativ la scară mondială. Se întâmplă un lucru foarte ciudat. În catalogul penultimei Bienale de la Veneția puteai vedea un fenomen destul de interesant. Țările mici aveau cele mai anarhiste instalații, în timp ce statele care dădeau tonul, de exemplu americanii, aveau pictură cu nuduri pe pânză de 3 / 6 metri, iar nemții la fel. Avantajul nostru față de Occident e că la noi încă mai sunt oameni care mai pot să te învețe figurativul, ceea ce este extrem de important“.

Marius ȘTEFĂNESCU